

بررسی میزان رعایت حقوق بیمار در جانبازان شیمیایی جنگ تحمیلی

فرح مادرشاهیان^۱ M.Sc.

آدرس مکاتبه: دانشگاه علوم پزشکی بیرجند - دانشکده پرستاری مامایی - بیرجند - ایران

تاریخ اعلام وصول: ۱۳۸۴/۳/۱۱ تاریخ دریافت مقاله اصلاح شده: ۱۳۸۴/۵/۲۵ تاریخ اعلام قبولی مقاله: ۱۳۸۴/۶/۲۴

خلاصه

مقدمه: استفاده از جنگ افزارهای شیمیایی اثرات بلند مدت جسمی بر جا می‌گذارد؛ چنانچه جانبازان شیمیایی جنگ تحمیلی ایران هنوز برای مداوا، مکرراً به مراکز درمانی مراجعه می‌کنند. رعایت حقوق بیمار در مورد این افراد بسیار حائز اهمیت است. لذا، این مطالعه با هدف تعیین میزان رعایت حقوق بیمار در جانبازان شیمیایی جنگ تحمیلی انجام شد.

مواد و روش کار: در این مطالعه توصیفی - تحلیلی تعداد ۱۰۰ مجروح شیمیایی از طریق نمونه‌گیری طبقه‌بندی شده، بر اساس معیارهایی مانند مجروحیت بیشتر از ۲۵ درصد، مراجعه به مراکز درمانی حداقل هر دو ماه انتخاب شدند. ابزار انجام پژوهش فرم مصاحبه مشتمل بر اطلاعات دموگرافیک و سوالات مربوط به حقوق بیمار بر اساس منشور حقوق بیمار بود و به هر سؤال با گزینه‌های کم، متوسط و زیاد توسط نمونه‌ها پاسخ داده می‌شد.

نتایج: نتایج این پژوهش نشان داد که ۴۵ درصد به دلیل مشکلات تنفسی مجبور به مراجعات مکرر به مراکز بهداشتی - درمانی می‌باشند. در مورد رعایت حقوق بیمار ۴۰ درصد از مجروحین سرعت انجام اقدامات درمانی را کم می‌دانستند. ۵۰ درصد در مورد اقدامات مراقبتی - درمانی انجام شده به میزان زیاد اطلاع داشتند. اطلاعات ضروری در ۳۰ درصد موارد قبل از معاینات یا اجرای درمان، به میزان زیاد به آنان داده شده بود. ۸۰ درصد از نمونه‌ها معتقد بودند که اسرار پزشکی و حریم شخصی آنان به میزان زیاد حفظ شده است. فقط در ۱۰ درصد از موارد از دسترسی به پزشک و اعضای تیم معالج در مواقع اورژانس مطمئن بودند که ارتباط معنی‌دار آماری بین درصد مجروحیت و عدم اطمینان آنان در دسترسی به تیم معالج در مواقع اورژانس به دست آمد ($p = 0/01$).

بحث: اگر چه در اکثر موارد حقوق جانبازان به‌طور متوسط حفظ می‌شود ولی کلیه پرسنل بهداشتی درمانی باید حداکثر تلاش خود را در جهت رعایت حقوق بیمار و آشنا نمودن بیماران با حقوق خود به‌طور کامل انجام دهند.

واژه‌های کلیدی: حقوق بیمار، جنگ، جانبازان شیمیایی

مقدمه

چنانچه گازهای شیمیایی در جنگ ۸ ساله عراق علیه ایران مکرراً استفاده شد. بررسی‌های بالینی و آزمایشگاهی در طول جنگ تحمیلی مشخص نمود که عمده بمب‌ها در درجه اول از نوع

استفاده از جنگ افزارهای شیمیایی در قرن گذشته و اخیر پدیده‌ای شوم بوده که علاوه بر کشتار بی‌رحمانه تعداد زیادی از نیروهای نظامی و غیر نظامی، مجروحان متعددی نیز بر جای گذاشته است.